

**ผลของการใช้กิจกรรมการกระจ่างค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง
ของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี โครงการเกษตรเพื่อชีวิต
The Effects of the Implementation of Value Clarification on Self-
Discipline of Students, College of Agriculture and Technology
Agriculture for Life Project ***

สมพงษ์ บุญญา**
มานพ แจ่มกระจ่าง***

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการกระจ่างค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี โครงการเกษตรเพื่อชีวิต โดยสุ่มมาจำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน ด้วยวิธีการแบบจับคู่ กลุ่มทดลองได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่างค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง เป็นเวลา 3 วัน ๆ ละ 4 กิจกรรม โดยใช้เวลาในการฝึกกิจกรรมละ 100 นาที ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่างค่านิยม การเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนทดลอง ระยะหลังทดลอง และระยะติดตามผล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated Measures Designs: One Between Subjects Variable and One Within-Subjects Variable) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองของนักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่างค่านิยมกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่างค่านิยม

ผลการศึกษาค้นพบว่า

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับช่วงเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่างค่านิยม มีค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่างค่านิยมในระยะหลังทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่างค่านิยม มีค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่างค่านิยมในระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่างค่านิยม มีค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองในระยะหลังทดลองสูงกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

*ดุชนิพนธ์สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

***รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

5. นักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำนัยต่อการมีวินัยในตนเองในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Abstract

The purpose of this research was to study the effects of the implementation of value clarification on self-discipline of students, college of Agriculture and Technology Agriculture for life project. The sample used in this study consisted of 30 first year students of certificate level, who were randomly selected and divided into two groups by using matched pair technique, 15 in the experimental group and another 15 in the control group. The experimental group were trained with the value clarification activities on self-discipline for three days with four sessions per day, each session lasted 100 minutes. As for the control group they were not trained with such activities. Data collection was divided into three phases; pre-experiment, post-experiment, and follow-up.

Repeated Measures Designs: One Between Subjects Variable and One Within-Subjects Variable was the statistical device employed to analysis the data in order to compare the scores on self-discipline of the students who were trained with the value clarification activities and of the ones who were not trained with such activities.

As the result of the study it was found that:

1. There was an interaction between the experimental method and the length of experimental time at the statistical significance of .05
2. The students who were trained with the value clarification activities were found on self-discipline higher than the ones who were not trained with such activities at the statistical significance of .05
3. During the follow-up period the students who were trained with the value clarification activities were found of having on self-discipline higher than the ones who were not trained with such activities at the statistical significance of .05
4. The students who were trained with the value clarification activities were found of having on self-discipline higher after the experiment than before the experiment at the statistical significance of .05
5. The students who were trained with the value clarification activities were found of having on self-discipline higher during the follow-up period than during the time before the experiment at the statistical significance of .05

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงสภาพในสังคมโลกและสังคมไทยเกิดจากเหตุและปัจจัยหลายประการโดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้สังคมไทยก้าวเข้าสู่สภาพการเป็นสังคมแห่งสารสนเทศและสังคมยุคโลกาภิวัตน์อย่างรวดเร็ว สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดการผสมผสานวัฒนธรรมนานาชาติเข้าด้วยกัน ทำให้ชีวิตของคนในสังคมและวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับการจัดการศึกษายังไม่บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ คนยังเน้นความร่ำรวยและการบริโภค มีค่านิยมแบบแก่งแย่งแข่งขัน ตัวใครตัวมัน ไม่สนใจเรื่องมนุษยสัมพันธ์และจิตสำนึกต่อส่วนรวม มีความเห็นแก่ตัวขาดความเมตตา ไม่เห็นใจผู้อื่น ขาดความยุติธรรม ขาดความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดีและมุ่งแต่การแข่งขัน ดังนั้นจึงปรากฏพฤติกรรมของความด้อยจริยธรรมและการแก้ปัญหาด้วยวิธีการรุนแรง (อมร ชัยรัตน์กรกิจ, 2548) และดูเหมือนว่าการศึกษาที่ผ่านมาจะทำให้คนในสังคมเสื่อมลงทางจริยธรรมมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากข่าวที่เสนอทุกวันนี้ในสื่อต่าง ๆ เช่น การปล้นฆ่า ชิงทรัพย์ พ้อคำหลอกลวงขายสินค้า เกษตรกรชาวสวนทุเรียนขายทุเรียนอ่อน แม่ค้าขายผักที่แช่ฟอร์มาลิน ผู้เลี้ยงสุกรใช้สารเร่งเนื้อแดง เป็นต้น (มณีโชค สังกาญ, 2548)

ดังนั้น การพัฒนาคนให้มีความรู้พร้อมกับมีจริยธรรม เพื่อมุ่งความสำเร็จต่อส่วนร่วม จึงเป็นประเด็นสำคัญที่หน่วยงานของภาครัฐให้ความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญต่อการผลิตคนสู่ตลาดอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลักสำคัญของคนในประเทศไทย และเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงกำหนดให้มีโครงการเกษตรเพื่อชีวิต ตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการศึกษาวิชาชีพด้านการเกษตรให้แก่บุตรหลานเกษตรกรที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาในชนบท และรองรับ

นักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนขยายโอกาสของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนนักเรียนที่สนใจเข้ามาเรียนวิชาชีพเกษตร เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพของประเทศในอนาคต ทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัวอีกทั้งเป็นการป้องกันการเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมือง และเป็นการส่งเสริมให้เกิดความรักและห่วงใยในถิ่นฐานและสภาพแวดล้อม เกิดความสำนึกกับผิดชอบต่อการพัฒนาท้องถิ่นอันเป็นผลดีต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติโดยส่วนรวม (มณีโชค สังกาญ, 2548)

Chickering & Reisser (1993) ได้กล่าวถึงช่วงชีวิตที่เหมาะสมสำหรับการจะพัฒนาและจัดประสบการณ์ให้เกิดการพัฒนาไปจนถึงขีดสูงสุดและเต็มศักยภาพทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมคือ ช่วงวัยรุ่น อายุประมาณ 17-19 ปี ซึ่งสอดคล้องกับช่วงอายุของนักศึกษาในสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนภายใต้โครงการเกษตรเพื่อชีวิตจึงมุ่งเน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติและการฝึกทักษะในสถานการณ์จริง เพื่อสร้างนักการเกษตรรุ่นใหม่ที่มีความสามารถในการผลิตและการจัดการที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังมีการเสริมสร้างประสบการณ์การใช้ชีวิตในสังคมให้นักศึกษาได้เรียนรู้เรื่องการจัดระเบียบทางสังคมจากการได้อยู่ร่วมกันในหมู่บ้านของฟาร์มวิทยาลัย ซึ่งเปรียบเสมือนการจำลองบทบาทจากสังคมจริงภายนอกให้กับนักศึกษา

สำหรับการจะพัฒนานักศึกษาให้มีความรอบรู้ ใฝ่หาความรู้ มีศรัทธาในอาชีพและมีคุณธรรมจริยธรรมสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องดำเนินการตามแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการกระจำง่ามนิยมในการปลูกฝังจริยธรรม เพราะแนวคิดดังกล่าวจะช่วยให้นักศึกษาเกิดความกระจำง่ามในความเชื่อ ในทัศนคติ

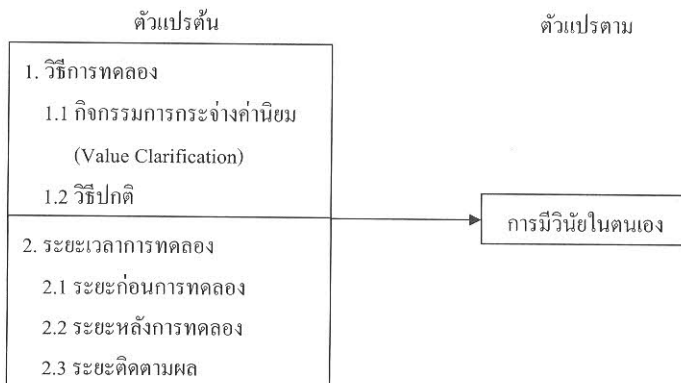
ในพฤติกรรมและในความรู้สึกรักของตนเอง ส่วนหน้าที่ของครูในการปลูกฝังค่านิยม คือ การชี้แนะ หรือจัดการให้มีการชี้แนะโดยการตั้งคำถามเพื่อให้นักศึกษาเกิดการถกคิดขึ้นซึ่งจะนำไปสู่ผลสำเร็จของเป้าหมายการพัฒนา นักศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ในขณะที่กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในด้านสังคมเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ความต้องการด้านทักษะและคุณสมบัติของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนเป็นเทคนิคหนึ่งที่สามารถส่งเสริมการมีวินัยในตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี โครงการเกษตรเพื่อชีวิต เพื่อนักศึกษาจะได้ปฏิบัติจนเกิดเป็นค่านิยมของตนเองและกระทำเป็นนิสัย โดยแสดงระเบียบวินัยในตนเอง นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองแล้ว ยังเป็นส่วนช่วยชักนำให้ประชาชนในชุมชนที่นักศึกษาจะต้องไปประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา ปฏิบัติตามได้อีกด้วย อันเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของรัฐบาลที่มุ่งหวังให้นำไปพัฒนาท้องถิ่นเดิมของนักศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการกระจ่ายค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี โครงการเกษตรเพื่อชีวิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. เปรียบเทียบผลของการใช้กิจกรรมการกระจ่ายค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี โครงการเกษตรเพื่อชีวิต ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยมีสมมติฐาน ดังนี้

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับช่วงเวลาของการทดลอง
2. นักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่ายค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง มีวินัยในตนเอง สูงกว่า นักศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่ายค่านิยม ในระยะหลังทดลอง
3. นักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่ายค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง มีวินัยในตนเองสูงกว่า นักศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่ายค่านิยม ในระยะติดตามผล
4. นักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่ายค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง มีวินัยในตนเองในระยะหลังทดลอง สูงกว่าระยะก่อนทดลอง
5. นักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่ายค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง มีวินัยในตนเองในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

ภาพที่ 1 ผลของการใช้กิจกรรมการกระจ่างค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองของนักศึกษาวิทยาลัย เกษตรและเทคโนโลยี โครงการเกษตรเพื่อชีวิต

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยกำหนดขอบเขต ดังนี้

กลุ่มทดลอง เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โครงการเกษตรเพื่อชีวิต วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2552 จำนวน 30 คน ซึ่งมีวินัยในตนเอง ระดับชั้นที่ 1 ถึงชั้นที่ 2 จำนวน 15 คู่ โดยใช้คะแนนของการมีวินัยในตนเองเป็นเกณฑ์ในการจับคู่ (Matching) แล้วสุ่มแยกคู่เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คน

ตัวแปรของการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การกระจ่างค่านิยมและระยะเวลา

1.1 การกระจ่างค่านิยม จำแนกเป็น 2 วิธีการ

1.1.1 กิจกรรมการกระจ่างค่านิยม (Value Clarification)

1.1.2 วิธีปกติ

1.2 ระยะเวลา แบ่งเป็น 3 ช่วง

1.2.1 ระยะเวลาก่อนการทดลอง

1.2.2 ระยะเวลาหลังการทดลอง

1.2.3 ระยะเวลาติดตามผล

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีวินัยในตนเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 โครงการเกษตรเพื่อชีวิต วิทยาลัยเกษตรและ

เทคโนโลยีราชบุรี ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2552 จำนวน 108 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 โครงการเกษตรเพื่อชีวิต วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2552 จำนวน 108 คน ที่ได้ทำแบบวัดการมีวินัยในตนเองมาจัดเรียงลำดับจากระดับชั้นที่ 1 ถึงชั้นที่ 4 แล้วคัดเลือกนักศึกษาที่มีคะแนนของการมีวินัยในตนเองระดับชั้นที่ 1 (รับรู้) และชั้นที่ 2 (ตอบสนอง) จำนวน 30 คน มาตามความสมัครใจในการเข้าร่วมกับการทดลองแล้วนำคะแนนที่ได้มาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยทำการจับคู่ (Matching) นักศึกษาที่มีคะแนนใกล้เคียงกันและสุ่มอย่างง่ายออกมา 15 คู่ แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) อีกครั้งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบวัดการมีวินัยในตนเอง จำนวน 30 ข้อ นำหลักการแบ่งระดับจิตพิสัยของแครธวอล (Krathwohl, 1964) มาปรับใช้ โดยกำหนดให้มีตัวเลือก 4 ระดับ บอกระดับค่านิยมทางจริยธรรม 4 ชั้น ได้แก่ 1) ชั้นรับรู้ คือ ความเข้าใจจริยธรรมที่เกิดขึ้นรอบตัวแต่ยังไม่ปฏิบัติ 2) ชั้นตอบสนอง คือ การปฏิบัติตามคำสั่ง กฎเกณฑ์ด้วยความพึงพอใจ 3) ชั้นเห็นคุณค่า คือ การยอมรับชื่นชมต่อจริยธรรมจนแสดงความคิด หรือการปฏิบัติตามจริยธรรม และ 4) ชั้นจัดระบบคุณค่า คือ ปฏิบัติต่อจริยธรรมอย่างเป็นระบบที่สร้างขึ้นด้วยความสำนึกของตนเอง โดยนำแบบวัดการมีวินัยในตนเองไปทดลองใช้กับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 โครงการเกษตรเพื่อชีวิต วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 และนำคะแนนที่ได้มาหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) รายข้อโดยทดสอบด้วยค่าที (t-test) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบ

วัดการมีวินัยในตนเอง โดยวิธีหาค่าความคงที่ภายในด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการมีวินัยในตนเองทั้งฉบับ เท่ากับ .95

จากนั้นจึงนำแบบวัดการมีวินัยในตนเองไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ โครงการเกษตรเพื่อชีวิต วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 108 คน

2. แบบสังเกตพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ มีความรับผิดชอบ

การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม โดยกำหนดระดับปฏิบัติ 4 ระดับ คือ ต้องปรับปรุงพอใช้ได้ และดีมาก จากนั้นนำแบบสังเกตพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเชิงเนื้อหา ตลอดจนความถูกต้องชัดเจนและความเหมาะสมของภาษา แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขและนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 โครงการเกษตรเพื่อชีวิต วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ทำการปรับปรุงและนำไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ โครงการเกษตรเพื่อชีวิตวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 30 คน

ตารางที่ 1 แสดงแบบแผนการทดลอง 2 องค์ประกอบ แบบวัดซ้ำ 1 องค์ประกอบ (Two-Factor Experiment with Repeated Measures one Factor) (Winer, 1971, p.518)

3. โปรแกรมกิจกรรมการกระจำง่าค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง จำนวน 12 กิจกรรม ระยะเวลา 3 วัน ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมกิจกรรมการกระจำง่าค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองนำไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบแก้ไขข้อความ ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเชิงเนื้อหา ความถูกต้องชัดเจน และความเหมาะสมของภาษา ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและนำไปโปรแกรมที่สร้างขึ้นใช้กับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โครงการเกษตรเพื่อชีวิต วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี จำนวน 15 คน เพื่อหาข้อบกพร่องในด้านเนื้อหาของกิจกรรม วิธีการ อุปกรณ์รวมทั้งเวลาที่ใช้ในการทดลอง นำโปรแกรมกิจกรรมการกระจำง่าค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองไปใช้กับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โครงการเกษตรเพื่อชีวิต วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี จำนวน 15 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบ 2 องค์ประกอบโดยวัดซ้ำ 1 องค์ประกอบ (Two-Factor Experiment with Repeated Measures one Factor) เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้กิจกรรมการกระจำง่าค่านิยมและกลุ่มควบคุมต่อการมีวินัยในตนเอง ระยะเวลา ก่อนใช้กิจกรรม ระยะเวลาหลังการใช้กิจกรรม และระยะติดตามผลภายในแต่ละกลุ่ม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงแบบแผนการทดลอง 2 องค์ประกอบ แบบวัดซ้ำ 1 องค์ประกอบ (Two-Factor Experiment with Repeated Measures one Factor) (Winer, 1971, p.518)

	b_1	b_2	b_3
a_1	G_1	G_1	G_1
a_2	G_2	G_2	G_2

ความหมายของสัญลักษณ์	
a1 แทน	การใช้กิจกรรมการกระจำง่า่านิยาม
a2 แทน	วิธีปกติ
b1 แทน	การทดสอบก่อนการใช้กิจกรรมการกระจำง่า่านิยาม
b2 แทน	การทดสอบหลังการใช้กิจกรรมการกระจำง่า่านิยาม
b3 แทน	การทดสอบระยะติดตามผลหลังการใช้กิจกรรมการกระจำง่า่านิยาม
G1 แทน	กลุ่มทดลองที่ 1
G2 แทน	กลุ่มทดลองที่ 2

การดำเนินการทดลอง

1. ะยะก่อนทดลอง

ดำเนินการติดต่อผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการใช้กลุ่มตัวอย่างและขอใช้สถานที่สำหรับจัดกิจกรรมการกระจำง่า่านิยาม และดำเนินการให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากรทั้งหมดในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 โครงการเกษตรเพื่อชีวิต วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี จำนวน 108 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ทำแบบวัดการมีวินัยในตนเอง แล้วคัดเลือกคะแนนนักศึกษาที่อยู่ไม่เกินขั้นที่ 2 มาตามความสมัครใจในการเข้าร่วมรับการทดลอง โดยนำคะแนนที่ได้มาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ทำการจับคู่ให้นักศึกษาที่มีคะแนนใกล้เคียงกันและสุ่มอย่างง่ายออกมา 15 คู่ จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งเพื่อเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คน ซึ่งคะแนนทดสอบของแบบวัดการมีวินัยในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง เป็นการทดสอบครั้งแรก (Pretest)

2. ะยะทดลอง

ดำเนินการทดลองทำกิจกรรมการกระจำง่า่านิยามกับกลุ่มทดลองตามโปรแกรมที่สร้างขึ้น เป็นเวลา 3 วัน มีขั้นตอนดำเนินการ คือ การจัดเตรียมสถานที่เป็น

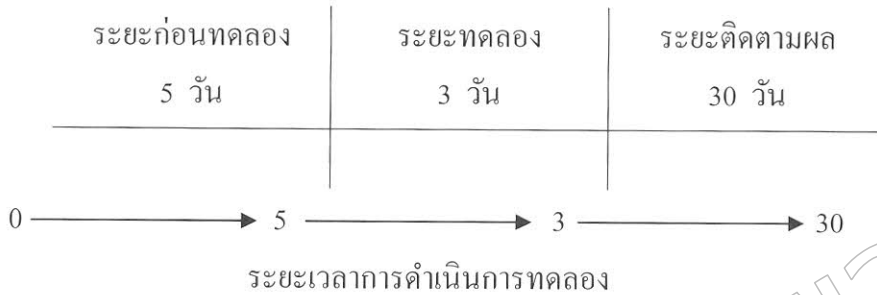
ห้องประชุมโครงการเกษตรเพื่อชีวิต และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการฝึกกิจกรรม จัดหาและเชิญวิทยากรดำเนินกิจกรรมร่วมกับผู้วิจัย และดำเนินกิจกรรมการกระจำง่า่านิยาม เป็นเวลา 3 วัน จำนวน 12 กิจกรรม และเป็นการฝึกกิจกรรมแบบเข้มวันละ 4 กิจกรรม ใช้เวลากิจกรรมละ 100 นาที ประกอบด้วย (1) การกระจำง่า่านิยามการปฐมนิเทศสร้างสัมพันธภาพ (2) กิจกรรมการกระจำง่า่านิยามขั้นรับรู้ (3) กิจกรรมการกระจำง่า่านิยามขั้นรับรู้ (4) กิจกรรมการกระจำง่า่านิยามขั้นตอบสนอง (5) กิจกรรมการกระจำง่า่านิยามขั้นเห็นคุณค่า (6) กิจกรรมการกระจำง่า่านิยามขั้นเห็นคุณค่า (7) กิจกรรมการกระจำง่า่านิยามขั้นเห็นคุณค่า (8) กิจกรรมการกระจำง่า่านิยามขั้นจัดระบบคุณค่า (9) กิจกรรมการกระจำง่า่านิยามขั้นจัดระบบคุณค่า (10) กิจกรรมการกระจำง่า่านิยามขั้นจัดระบบคุณค่า (11) กิจกรรมการกระจำง่า่านิยามขั้นจัดระบบคุณค่า (12) กิจกรรมการกระจำง่า่านิยามขั้นจัดระบบคุณค่า (12) ปัจฉิมนิเทศเพื่อความเข้าใจที่ดี (ขั้น Integrate)

3. ะยะหลังทดลอง

ดำเนินการการทดสอบกลุ่มทดลอง(Posttest) ที่เข้าร่วมกิจกรรมการกระจำง่า่านิยาม โดยใช้แบบวัดการมีวินัยในตนเอง พร้อมกับกลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการกระจำง่า่านิยาม

4. ะยะติดตามผล

การติดตามผล (Follow up) ใช้เวลาห่างจากระยะหลังทดสอบหลังทดลอง (Posttest) 30 วัน ผู้วิจัยดำเนินการสังเกตพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลอง คือ ช่วงแรกระหว่างเวลา 05.30 - 08.00 น. (เช้า) และช่วงที่ 2 ระหว่างเวลา 19.00 - 20.00 น. (เย็น) ของทุก ๆ วันจนครบ 30 วัน จากนั้นให้นักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดการมีวินัยในตนเองอีกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated Measures Designs: One Between Subjects Variable and One Within- Subjects Variable) (Howell, 2007, pp. 449-460) เมื่อพบมีความแตกต่างทำการทดสอบรายคู่แบบนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method) ส่วนการวิเคราะห์การมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองในระยะติดตามผลจากแบบสังเกตพฤติกรรมใช้กราฟเพื่อประกอบการเปรียบเทียบ

สรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองของนักศึกษาที่ฝึกกิจกรรมการกระจำง่าญกับนักศึกษาที่ไม่ได้ฝึกกิจกรรมการกระจำง่าญค่านิยมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานดังนี้

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับช่วงเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำง่าญค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง มีวินัยในตนเอง สูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำง่าญค่านิยมในระยะหลังทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำง่าญค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง มีวินัยในตนเอง สูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำง่าญค่านิยมในระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำง่าญค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง มีวินัยในตนเองในระยะหลังทดลองสูงกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำง่าญค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง มีวินัยในตนเอง ในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. การมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองในระยะติดตามผลจากแบบสังเกตพฤติกรรมในช่วงแรก (เช้า) ค่าเฉลี่ย 3.58 อยู่ในเกณฑ์ดีมาก และในช่วงที่ 2 (เย็น) อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ค่าเฉลี่ย 3.59

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลองมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 กล่าวคือ วิธีการทดลองและระยะเวลาของการทดลองส่งผลร่วมกันต่อการเพิ่มคะแนนของค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง จะเห็นได้ว่าในช่วงก่อนทดลอง ทั้งกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำง่าญค่านิยม และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำง่าญค่านิยมมีคะแนนของค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง ไม่แตกต่างกัน เมื่อระยะเวลาผ่านไปในช่วงหลังทดลอง พบว่า คะแนนของค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง ทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในระยะติดตามผลก็มีคะแนนของ

ค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำง่า ค่านิยม มีค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง สูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำง่า ค่านิยม ในระยะหลังการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำง่า ค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง สามารถใช้พัฒนาคะแนนค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิต ห่อทอง (2543) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความรับผิดชอบปัญหาและแนวทางแก้ไขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนพระโขนงวิทยา พบว่า นักเรียนที่เข้าพบทบทวนและเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีความรับผิดชอบต่อการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และผลงานวิจัยของ สุทธิพร บุญส่ง (2545) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบของนักศึกษามีประสิทธิภาพในการสร้างคุณลักษณะได้ตามแนวทาง อัตลักษณ์ศึกษา (Charter Education) โดยจัดเป็นขั้นตอนการสอนและแผนการสอนทั้งสิ้น 6 ขั้นตอน เมื่อเปรียบเทียบระดับคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะความรับผิดชอบ และระดับคะแนนเฉลี่ยของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาภายหลังการใช้รูปแบบการสอน พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม และพบการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะความรับผิดชอบ และคะแนนเฉลี่ย การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษากลุ่มทดลอง ในการศึกษาระยะที่ 2 และระยะที่ 3 พบการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะความรับผิดชอบและคะแนนเฉลี่ย การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษากลุ่มทดลอง และยังพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่กระตือรือร้นและให้ความสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะกิจกรรมพัฒนาสังคม นอกจากนั้น

นักศึกษาส่วนใหญ่ พบว่า ตนเองมีความรับผิดชอบมากขึ้น และคู่สัญญาซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองของนักศึกษา ระบุว่า นักศึกษามีความรับผิดชอบมากขึ้น ครูผู้สอนเห็นว่ารูปแบบการสอนมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาได้ ส่วนงานวิจัยของ หัตยา สารสิทธิ์ (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลการใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาความมีระเบียบวินัยของนักเรียน พบว่า ระดับเจตคติของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยก่อนได้รับการสอนอยู่ในระดับค่อนข้างสูงและหลังได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนแล้ว นักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับสูง ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของนักเรียนก่อนได้รับการสอนอยู่ในชั้นที่ 4 หลังจากได้รับการสอนนักเรียนมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5 สอดคล้องกับทฤษฎีของโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1969, p.32) กล่าวว่างจริยธรรมสามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้ถ้าได้รับการส่งเสริมและฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเมื่อบุคคลต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก็สามารถทำได้ โดยการปรับเปลี่ยนความคิดหรือความรู้สึกของตนเอง

ดังนั้นการที่นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรม การกระจำง่า ค่านิยมจึงมีโอกาสมอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมสนับสนุน ทำให้มองเห็นค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองดีขึ้นและชัดเจน คะแนนค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง จึงสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้ฝึกกิจกรรมการกระจำง่า ค่านิยม ในระยะหลังทดลอง

3. นักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำง่า ค่านิยม มีค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำง่า ค่านิยมในระยะติดตามผลการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้ นักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำง่า ค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำง่า ค่านิยมในระยะติดตามผล เนื่องจากกลุ่มทดลองได้รับการฝึกการตัดสินใจแก้ปัญหาโดยการแสดงความคิดเห็นจากสถานการณ์ต่าง ๆ ตีความสิ่งที่

กิตติวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินความคิด ทั้งได้แสดงความคิดในลักษณะของการวิจารณ์ด้วยการสื่อสารทางวาจา ตั้งใจฟังอย่างมีอารมณ์ร่วม พิจารณาใคร่ครวญถามคำถามและตอบคำถามจนเกิดความกระจ่าง รวมทั้งยอมรับผลย้อนกลับจนเกิดการแก้ปัญหาความขัดแย้งและเลือกกำหนดเป้าหมายวางแผนการเลือกและสำรวจสิ่งที่เคยปฏิบัติทำให้นักศึกษาเกิดความกระจ่างในค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองแล้วใช้ค่านิยมดังกล่าวในการตัดสินใจดังที่

ศิริภรณ์ อธิปไตยกุล (2540) ได้เสนอว่า ถ้าบุคคลสามารถนำกระบวนการทั้ง 7 ขั้น ของทฤษฎีการกระจ่างค่านิยมนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันจนติดตัวเป็นนิสัย นั่นคือก่อนจะคิดตัดสินใจทำอะไรลงไปก็ตรวจสอบสิ่งที่ตนจะตัดสินใจนั้นกับกระบวนการเหล่านี้จะทำให้คนได้มีโอกาสถล่นกรองพฤติกรรมของตนให้ถูกต้องเหมาะสมกับเหตุการณ์ที่ตนเผชิญอยู่ได้จากเหตุผลดังกล่าว เมื่อมีเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ นักศึกษาก็จะนำเอาค่านิยมที่แท้จริงที่กระจ่างชัดเจนมาเป็นมาตรฐานในการเลือกตัดสินใจที่จะกระทำการได้รับการฝึกกิจกรรมกระจ่างค่านิยม เมื่อมีโอกาสนักศึกษาก็แสดงค่านิยมนั้นออกมาส่วนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่างค่านิยมจึงไม่มีค่านิยมที่ชัดเจน เป็นบุคคลที่มีค่านิยมที่สับสนมีลักษณะดังนี้ เช่น พฤติกรรมเฉยเมย คือบุคคลที่ขาดความสนใจขณะเรียนหรือขาดความรับผิดชอบพฤติกรรมจับจาดจะเป็นบุคคลที่เปลี่ยนความสนใจง่าย ๆ พฤติกรรมที่มีความไม่แน่ใจมากจะเป็นบุคคลที่เลือกตัดสินใจไม่ได้ หรือให้ผู้อื่นตัดสินใจให้ เมื่อมีค่านิยมที่ไม่ชัดเจนก็จะขาดตัวนำทางในการดำเนินชีวิต จะเห็นว่าค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองมีบทบาทสำคัญที่จะกำหนดหรือผลักดันให้แสดงพฤติกรรมที่สังคมต้องการเสริมสร้างค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง จะช่วยเพิ่มความสามารถในการตัดสินใจดีทางดำเนินชีวิตหรืองานของแต่ละบุคคลให้บรรลุความสำเร็จได้ จึงทำให้คะแนนค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองของนักศึกษาที่ฝึกกิจกรรม

การกระจ่างค่านิยมสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้ฝึกกิจกรรมการกระจ่างค่านิยมในระยะติดตามผล

4. นักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่างค่านิยม มีค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองในระยะหลังทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าในระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 และข้อที่ 5 นักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่างค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองในระยะหลังทดลองสูงกว่าระยะก่อนทดลอง เพราะนักศึกษาในกลุ่มทดลองได้รับการฝึกการตัดสินใจโดยการเผชิญกับสถานการณ์ ปัญหาต่าง ๆ แล้วเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองออกมาหลายอย่าง จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองของตนให้อยู่ในวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสม การตัดสินใจแก้ปัญหาโดยยึดขั้นตอนทั้ง 7 ขั้น ตามทฤษฎีค่านิยมของแรทส์, ฮาร์มินและไซมอน (Raths, Harmin, & Simon, 1966) เป็นแนวทางตัดสินใจแก้ปัญหา โดยใช้คำถามที่ทำให้เกิดความกระจ่างจนสามารถแก้ไขความขัดแย้งในค่านิยม นั่นคือกลวิธีทำความเข้าใจกระจ่างในคำตอบ ซึ่งสอดคล้องกับเซเทียน (Setian, 1990) ได้ศึกษาผลของวิธีการกระจ่างค่านิยมต่ออัตมโนทัศน์ของสตรีที่สืบเชื้อสายอเมริกันอาร์มีเนียนในรุ่นที่ 2 พบว่า วิธีการกระจ่างค่านิยมทำให้เกิดทักษะการคิด วิเคราะห์ ความเข้าใจ การยอมรับความจริง จึงเห็นได้ว่าการพัฒนาพฤติกรรมของนักศึกษาด้วยวิธีการกระจ่างค่านิยมเป็นสิ่งที่ทำให้นักศึกษามองเห็น ความถูกต้องดีงาม และแสดงพฤติกรรมกระทำดี ตามค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองในขั้นสูงขึ้น จึงเป็นผลให้นักศึกษาที่ฝึกกิจกรรมการกระจ่างค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองในระยะหลังทดลองสูงกว่าระยะก่อนทดลอง และนักศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่างค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนทดลอง ทั้งนี้เพราะนักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจ่างค่านิยมในระยะติดตามผล ได้รับการฝึกในการตัดสินใจ

ใจ แก้ปัญหาจนนักศึกษาได้เรียนรู้ค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองที่ชัดเจนและใช้ค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองตัดสินใจแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ปัญหาที่ประสบ ดังนั้น กิจกรรมการกระจำค่านิยมสามารถนำไปใช้พัฒนาค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ พรทิพย์ นิ่มแสง (2548) ได้ทำ การศึกษาการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม โดยใช้กระบวนการกลุ่ม แก้ปัญหาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 1 พบว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มแก้ปัญหา มีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีเจตคติต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม แก้ปัญหาเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในแต่ละระดับและภาพรวม ด้านงานวิจัยของ สุพัญญา อ้นล้ำพูล (2544) ศึกษาการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม พบว่า การเรียนด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ทำให้นักเรียนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อตนเองก่อนใช้กิจกรรมและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังใช้กิจกรรมสูงกว่าก่อนใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

ดังนั้น การทำกิจกรรมการกระจำค่านิยม เป็นวิธีการที่ส่งเสริมหรือพัฒนาให้นักศึกษาแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผลข้อดีข้อเสียในการตัดสินใจ เลือกลงและมีความคงทนอยู่ตัวจึงมีคะแนนค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง ในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนทดลอง สำหรับนักศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำค่านิยมมีค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองในระยะหลังทดลอง และระยะติดตาม

ผลต่ำกว่าในระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะนักศึกษากลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกการตัดสินใจกับปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตในวิทยาลัยประกอบด้วยนักศึกษาที่เข้าเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนั้นมาจากนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วไป เมื่อเข้ามาเรียนกับเพื่อนร่วมห้องพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมานั้น ทำให้นักศึกษาแสดงค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองสับสน ขาดความชัดเจนใจการตัดสินใจตัดสินใจในต่อสถานการณ์ที่ประสบอยู่ จะเห็นได้ว่าคะแนน ค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองของนักศึกษากลุ่มควบคุมต่ำลงเรื่อย ๆ ฉะนั้น เห็นสมควรให้มีการจัดการฝึกกิจกรรมการกระจำค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง ให้กับนักศึกษาทุกคนในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี โครงการเกษตรเพื่อชีวิต

5. คะแนนค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองในระยะติดตามผลจากแบบสังเกตพฤติกรรมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก (เกณฑ์ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.51 - 4.00) ทั้งนี้เพราะกลุ่มทดลองได้นำผลจากการฝึกกิจกรรมการกระจายค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเอง ไปใช้ในชีวิตรประจำวันจนติดตัวเป็นนิสัย นั่นคือก่อนจะคิดตัดสินใจทำอะไรลงไปก็ตรวจสอบสิ่งที่ตนจะตัดสินใจนั้นกับกระบวนการที่ได้รับ การฝึกกิจกรรมเหล่านั้น ทำให้ได้มีโอกาสถ่มกรองพฤติกรรมของตนให้ถูกต้องเหมาะสมกับเหตุการณ์ที่ตนเผชิญ

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการกระจำค่านิยมสามารถพัฒนาค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองให้สูงขึ้น ทั้งนี้เพราะนักศึกษาได้สำรวจค่านิยมของตนโดยที่ค่านิยมจะเป็นการให้คุณค่าในการควบคุมตนเองต่อการมีวินัยในตนเองและใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจหรือยึดถือโดยพิจารณาไตร่ตรองว่าเป็นสิ่งที่ดีแล้วก็จะแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามที่วิทยาลัยต้องการ ดังนั้นการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามด้วยการควบคุมตนเองตามที่นักศึกษาเห็นคุณค่าต่อการปฏิบัติตามกฎ

ระเบียบ หน้าที่ และมีวินัยในตนเอง ย่อมทำให้นักศึกษาประสบความสำเร็จด้านการเรียนและการดำรงชีวิตอยู่ในหอพักของวิทยาลัยและการที่นักศึกษาได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำง่าค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองทำให้เกิดการเพิ่มพูนความสามารถของนักศึกษาในการสื่อความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก และค่านิยมของตนเองให้ผู้อื่นทราบ ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้นักศึกษาสามารถแก้ปัญหา พิจารณาวิธีการหรือทางเลือก รู้จักยอมรับเห็นด้วย และไม่เห็นด้วยจนเกิดทักตะในการตัดสินใจและยึดมั่นในความเชื่อของตนจนกระทั่งปฏิบัติเป็นนิสัย จึงกล่าวได้ว่าการศึกษาที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำง่าค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองที่ชัดเจน และได้ปฏิบัติตามค่านิยมที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้น ทำให้นักศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายในการเรียน การอยู่ร่วมกับผู้อื่นและการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ หลังจากจบการศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จัดอบรมวิธีสร้างบทเรียนด้วยวิธีการกระจำง่าค่านิยมด้วยตนเองให้กับครู หรือผู้สอน เพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอน

2. การจัดอบรมสำหรับผู้บริหาร ครูฝ่ายปกครอง ครูฝ่ายพัฒนาการศึกษา ครูผู้สอน และผู้สนใจให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้กิจกรรมการกระจำง่าค่านิยมใช้ในการปรับพฤติกรรมของนักศึกษาโดยให้มีการพัฒนาค่านิยมที่พึงประสงค์สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรศึกษาผลของกิจกรรมการกระจำง่าค่านิยมต่อการมีวินัยในตนเองของนักศึกษาเรื่องการมีจิตอาสาหรือการมีจิตสาธารณะ

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการใช้กิจกรรมการกระจำง่าค่านิยมกับวิธีการศึกษาวิธีอื่น ๆ เพื่อหาผลการพัฒนาค่านิยมที่พึงประสงค์

เอกสารอ้างอิง

- พรทิพย์ นิมแสง. (2548). การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมโดยใช้กระบวนการกลุ่มแก้ปัญหาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- มณีโชค สังกาญ. (2548). การใช้กิจกรรมจากโปรแกรมการศึกษาคุณค่าเพื่อชีวิตที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการการเรียนรู้, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สมจิต ห่อทอง. (2543). การศึกษาความรับผิดชอบปัญหาและแนวทางแก้ไขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนพระโขนงวิทยา. ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุทธิพร บุญส่ง. (2545). รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สุพรรณ อ้นลำพูล. (2544). *การใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นปวช. 2 วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- หัตยา สารสิทธิ์. (2547). *ผลการใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาความมีระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศิริภรณ์ อธิปตกุล. (2540). *การพัฒนาค่านิยมความปลอดภัย โดยใช้กิจกรรมระหว่างค่านิยมสำหรับนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคสตั๊ดหีบ อำเภอสตั๊ดหีบ จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อมร ชัยรัตน์กรกิจ. (2548). *ศึกษาการทำผิดวินัยของนักเรียนระดับชั้นที่ 3 โรงเรียนผืนแจ่มวิชาสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชลบุรี เขต 3*. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Chickering, A. W., & Reisser, L. (1993). *Education and identity* (2nd ed.). San Francisco: Jossey- Bass.
- Howell, D. C. (2007). *Statistical methods for psychology* (6th ed.). Belmont, CA: Thomson/ Wadsworth.
- Kohlberg, L. (1969). The cognitive-development approach to socialization. In D. A. Goslin (Ed.), *Handbook of socialization theory and research*. Chicago: Rand McNally.
- Raths, L. E., Harmin, M., & Simon, S. B. (1966). *Values and teaching*. Columbus, OH: Charles E. Merrill.
- Setian, S. Y. (1990). *Effects of values clarification methodology on self-concept of selected group of second generation armenian american women*. Dissertation Abstracts International, 51(6), 1963-A.